ÚSTAV JAZYKOVÉ
A ODBORNÉ PŘÍPRAVY
Univerzita Karlova

UČEBNICE ČEŠTINY JAKO CIZÍHO JAZYKA

1. 6. 2019

BARBORA ŠTINDLOVÁ
METODICKÉ A ODBORNÉ CENTRUM
barbora.stindlova@ujop.cuni.cz

OBSAH

1. JAKÉ ZNÁTE?
2. KTERÉ POUŽÍVÁTE?
3. KRITÉRIA PRO VÝBĚR?
4. PŘÍKLAD: PREZENTACE GRAMATIKY
5. ZKUSTE SI (CO V UČEBNICÍCH NENAJDETE(?))

UČEBNICE

JAKÉ ZNÁTE?

JAKÉ POUŽÍVÁTE A PROČ?

PODLE ČEHO VYBÍRÁME UČEBNICI?

- atraktivita
- obsah
- obrázky, ilustrace, grafika
- gramatický přehled
- množství cvičení, textů, gramatiky, …
- nahrávky a doplňkové materiály
- speciální zaměření
- manuál pro učitele, metodická podpora
- zkušenosti kolegů
- finanční dostupnost / kopírovatelnost/ odolnost …
- jiné

KRITÉRIA?

- k výběru učebnice
- k hodnocení a práci s učebnicí

ANALÝZA UČEBNIC

Cunningsworth (1995)

- proces výběru učebnice pro kurz

Ur (1999)

- učebnice ano / ne, příprava vlastních výukových materiálů

Harmer (2008)

- kritéria výběru, fáze vybírání …

Hádková (2008)

- evaluace učebních materiálů

Sikorová (2007)

- hodnotící rastry

Průcha (1998)

VÝBĚR UČEBNICE: klíčové podmínky

- cílová skupina

- typ kurzu
- učební situace
- potřeby studentů
- učitelovy záměry s knihou

  - doma
  - v zahraničí
  - proč češtinu potřebují
  - cizí jazyk, druhý jazyk, mateřský jazyk, ….
  - jak často, kde se učí, …
  - kniha jako zábava, doplnění, zdroj, reference, hlavní bod výuky, ….
  - pracovní listy ANO / NE, jako doplnění, zdroj, hlavní opora výuky, …

OBECNÁ KRITÉRIA: např.

- cíl a přístup
- vzhled a organizace
- jazyk
- řečové dovednosti
- témata
- metody
- praktické záležitosti

Kniha používá zprostředkovací jazyk	
Probíraná / používaná gramatika odpovídá dané úrovni	A1, A2, B1, B2, (C1)
Gramatika se prezentuje	komplexně
	parcelovaně
	funkčně
Výklad gramatiky klade důraz na	gramatickou formu (jak se to tvoří)
	použití a význam (co to znamená, kontext)
	jazykovou funkci (kdy to potřebuju)
Jazykové (gramatické jevy) se vykládají	lineárně
	spirálovitě
	ad hoc
Slovní zásoba	odpovídá úrovni
	odpovídá tématu lekce
	je svým množstvím relevantní
	je rozdělena na základní a rozvíjející
Kniha obsahuje sekce/sekci zaměřenou na výslovnost	
- pokud ano	průběžně
	na začátku / na konci jako samostatný blok

UKÁZKA: variabilita přístupů k prezentaci gramatických jevů

No other issue has so preoccupied theorists and practitioners as the grammar debate, and the history of language teaching is essentially the history of the claims and counterclaims for and against the teaching of grammar. Differences in attitude to the role of grammar underpin differences between methods, between teachers, and between learners.

Thornbury, S. (1999). *How to Teach Grammar*. Harlow: Longman, p. 14.

HISTORIE 1

- 1968 Sova: *A Practical Czech Course for English Speaking Students*

- **1970** Šára, Šárová, Bytel: *Čeština pro cizince (Czech fo Speaking Students)*
  - snaha o redukci a zpřístupnění morfologie (Poldauf – Šprunl
  - horizontální členění pádů
  - pořadí pádů
  - 4 třídy prézentu ….

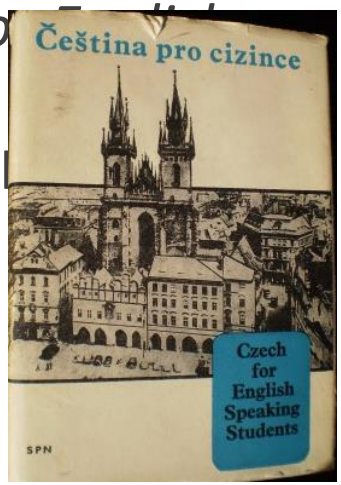

X 1) rezervovaný postoj bohemistiky

2) navyklost učitelů na tradiční postupy

| HISTORIE 2 |

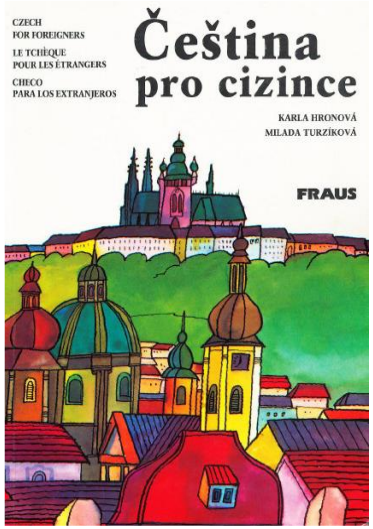

Hronová – Turzíková: Čeština pro cizince (1983)

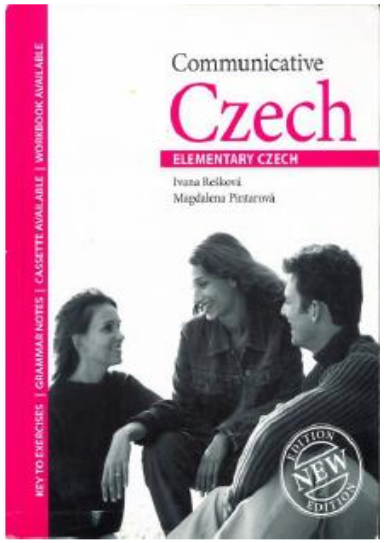

Rešková – Pintarová: Communicative Czech (1995)

Elementary
Intermediate

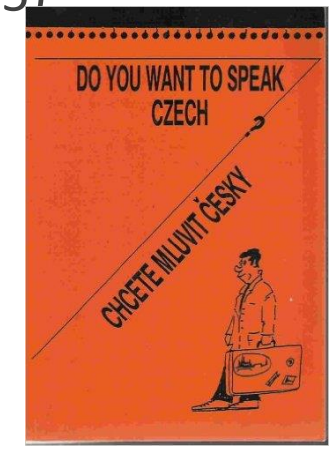

Čechová a kol.: Do you want to speak Czech?

(1994)

UKÁZKY

REŠKOVÁ – PINTAROVÁ:

COMMUNICATIVE CZECH

ELEMENTARY

IMPERATIV 10

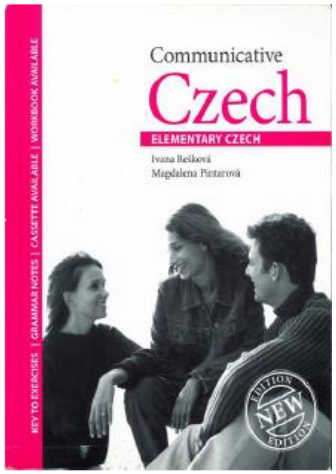

Imperativ (Imperative)

Pozorujte: Heleno, podívej; pojď, zkuste si to, dělej....

The imperative is formed from the third person plural by dropping the ending -í, - ou.

inf	3rd person pl	imp 2nd sg	imp 1st pl	imp 2nd pl
1. one consonant		-	*-me*	*-te*
mluvit	mluví	**mluv!**	**mluvme!**	**mluvte**
ukázat	ukážou	**ukaž!**	**ukažme!**	**ukažte!**
děkovat	děkujou	**děkuj!**	**děkujme!**	**děkujte!**
psát	píšou	**piš!**	**pišme!**	**pište!**
platit	platí	**plať!**	**plaťme!**	**plaťte!**
chodit	chodí	**choď!**	**choďme!**	**choďte!**
2. two consonants		*-i*	*-eme/-ěme*	*-ete/ěte*
vysvětlit	vysvětlí	**vysvětli!**	**vysvětleme!**	**vysvětlete!**
číst	čtou	**čti!**	**čtěme!**	**čtěte!**
vzít	vezmou	**vezmi!**	**vezměme!**	**vezměte!**
říct	řeknou	**řekni!**	**řekněme!**	**řekněte!**
jít	jdou	**jdi!**	**jděme!**	**jděte!**
3. verbs of the type **dělat** (-ají) change -a to -e:				
		-ej	*-ejme*	*-ejte*
dělat	dělají	**dělej!**	**dělejme!**	**dělejte!**
počkat	počkají	**počkej!**	**počkejme!**	**počkejte!**
ptát se	ptají se	**ptej se!**	**ptejme se!**	**ptejte se!**

Notes

1. The long vowel in monosyllabic imperatives shortens -í to **-i**, -ou to **-u** and -á to **-a**:
píšou - **piš!**, koupí - **kup!**, vrátí se - **vrať se!**

2. Irregular imperative:
jíst - jedí - **jez**, sníst - snědí - **sněz!**, mít - mají - **měj!**, být - jsou - **buď!**, přijít - přijdou - **přijď!**
fut. jít - půjdou - **pojď!**

3. In the 3rd person sg and pl we express **the indirect imperative** „let him to do it, tell him to do it" by using of „**ať**" and the present tense.

Všimněte si:

- A: Pavel chce přijít na konzultaci. B: Ať přijde!
- Řekni Petrovi, ať to udělá. (Řekni Petrovi: „Udělej to!")

4. The **negative imperative** is mostly only **imperfective**, even for perfective verbs:
řekni! - **neříkej!**, napiš! - **nepiš!**, udělej! - **nedělej!**

Remember:
jdi!, pojď! - **nechoď!**

If we want to express the beginning and the end of the action, we can use the negative perfective imperative:
Nesněz celou čokoládu! (Do not eat whole chocolate!)
Nejez to! (Do not even start eating!)

UKÁZKY

HRONOVÁ – TURZÍKOVÁ

ČEŠTINA PRO CIZINCE

GENITIV L9

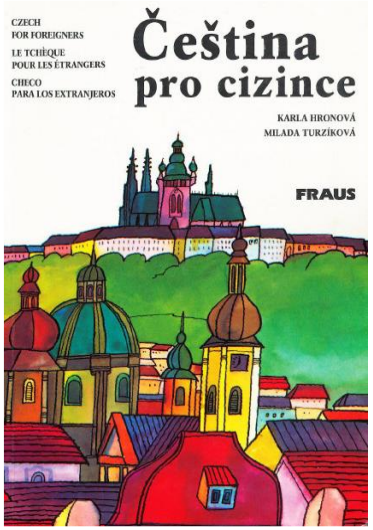

A Zeptám se našeho profesora nebo naší profesorky.

(Genitiv singuláru – forma M a N, F. **Koho? Čeho?***)*

ZOPAKUJTE SI:

Znám dobře **našeho českého** profesora, **toho přítele.**
(akuzativ singuláru Mž)

Podobně je také:

Zeptám se / **Je vedle** — **našeho českého** profesora, **toho** přítele.
našeho českého slovníku, **toho** pokoje.
našeho českého města, **toho** moře.
(genitiv singuláru Mž, Mn, N)

ALE:

Zeptám se / **Je vedle** — naší české profesorky, té přítelkyně.
naší české školy, té židle – skříně.
(genitiv singuláru F – jiná forma)

Genitiv singuláru – maskulinum a neutrum

Mž, Mn, N	toho našeho	nového moderního	studenta – muže sešitu – pokoje města – moře
			náměstí

toho – **jednoho**; našeho – **vašeho**
nového – **mého, tvého, svého, vrátného**; moderního – **jejího**
jeho, jejich

POZOR! ***Mn:*** sešitu, obchodu, stolu, domu, … **-u** ALE: **sýra, chleba; večera, národa, světa; lesa, …… … -a.**

Genitiv singuláru – femininum

F: té naší	nové moderní	ženy židle – skříně ALE: místnosti

té – **jedné**; naší – **vaší**
nové – **mé, tvé, své, vrátné**; moderní – **její**; jeho, jejich

POZOR! židle – skříně × místnosti, noci, věci *(F-i)*

ROZLIŠUJTE:

pan vrátný – paní vrátná
(jako adjektivum „nový")
ALE: **průvodčí** = M, F
(jako adjektivum „moderní")

Zeptám se

vrátného ×	vrátné
průvodčího ×	**průvodčí**
M – F	

UKÁZKY

HRONOVÁ – TURZÍKOVÁ
ČEŠTINA PRO CIZINCE

GENITIV L9

B **do školy, od rána, zeptám se kamarádky, mapa světa, sešit té dívky kilo cukru – talíř polévky** *(Funkce genitivu*

Předložky + genitiv

1. **místo – Kde?, Kam?, Odkud?**

do	Jedu do Prahy. Jdu do města.	→	**Kam?**
z/ze	Jdu ze školy. Jdu z koleje.	→	**Odkud?**
u	Jsem u profesorky, u školy.	○	**Kde?**
od	Jdu od profesorky, od školy.	→	**Odkud?**

Je také: **vedle, blízko, uprostřed** + *genitiv* — vedle školy, blízko koleje, uprostřed našeho města

POZOR! z/ze × od

Jde **ze** školy. = byl **uvnitř**
Jde **od** školy. = byl **vedle**

ALE *jenom:* Jde **od** profesorky.

2. **čas** **od – do** — **Odkdy?, Dokdy?**
Studuje **od** rána **do** večera. — Bude v Praze **do** středy.

Další předložky:

bez — Půjdeme tam bez Evy. (= Eva nepůjde)
Ještě nemůžu číst české knihy bez slovníku.

kromě — Budeme tam všichni kromě Evy. (= Eva tam **ne**bude)
× Kromě gramatiky se musím naučit nový text.
(= Musím se naučit gramatiku **a** nový text.)

POZORUJTE: Oblékám se **podle** počasí. Studuji **podle** programu.
– Čtu české knihy **pomocí** slovníku. | **podle, pomocí** + ***genitiv***

Genitiv jako objekt slovesa – Koho?, Čeho?

ptát se / zeptat se — Zeptám se naší nové kamarádky. ***(gen.)***
× Vidím naši novou kamarádku. ***(akuz.)***

UKÁZKY

HRONOVÁ – TURZÍKOVÁ
ČEŠTINA PRO CIZINCE

GENITIV L9

Je také: **všímat si / všimnout si**, **účastnit se / zúčastnit se**, **bát se (bojím se) / –** } + *genitiv*

Všímám si **českého** života. Účastním se **každé** konzultace.
Bojím se **příštího** diktátu. – **Čeho?**

Genitiv u substantiva

1. Tam leží **kniha naší přítelkyně.** (= přítelkyně má knihu, je to **její** kniha)
   – **Čí** kniha tam leží?
   Podobně: sešit té studentky, skříň mého kamaráda, svetr té malé dívky, ordinace jednoho českého lékaře

2. Tomáš nese **mapu střední Evropy.** (= na mapě je střední Evropa)
   – **Kterou** mapu nese Tomáš?
   Podobně: obraz hezkého moderního auta, obraz velkého města, fotografie našeho města a naší koleje

PAMATUJTE dobře:

kilo – deko **metr** **litr**	**mnoho, hodně, moc** **trochu, málo** **dost; Kolik?**	**kousek** **půl, čtvrt** **část, ...**
+ *genitiv*	+ *genitiv*	+ *genitiv*

Příklady:
kilo cuk**ru**, 10 deka káv**y**, metr papí**ru**, litr mlé**ka**
mnoho vod**y**, trochu čaj**e**, dost čas**u**
kousek sýr**a**, půl chleb**a**, čtvrt kil**a**, část salám**u**
Kolik cuk**ru**, káv**y**, sýr**a**, ...?

Je také: Sním **talíř** polévky. Vypiji **sklenici** vod**y**, **šálek** káv**y**. Beru třikrát denně **lžíci toho** lék**u**.

POZOR! jedno kilo – dvě, tři, čtyři kil**a** – pět kil**o**
jedno deko – dvě, tři, čtyři dek**a** – pět dek**a**

VŠIMNĚTE SI:

To není **nic** vážn**ého.** — Je to **něco** vážn**ého**?
Co je nového? — **co, něco, nic** + *genitiv adjektiva*

UKÁZKY

ČECHOVÁ A KOL.:

CHCETE MLUVIT

ČESKY?

GENITIV L4, L8

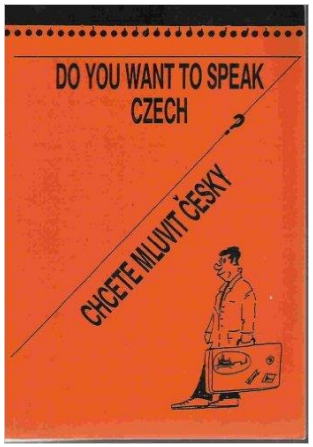

Gr

KAM JDEŠ? 1) **na + Ak**
Куда ты идешь?

M F N	na výlet, na koncert na procházku, na fakultu, na univerzitu, na poštu na nádraží, na náměstí

Так же:

Jdu na kávu (kafe).	Я иду пить кофе.
Jdu na pivo.	Я иду пить пиво.
Jdu na tenis, na fotbal.	Я иду играть в теннис, футбол.
Jdu na ryby.	Я иду ловить рыбу (на рыбалку).

2) **do + G**

Jdu **do obchodu.**
Jedu **do Prahy.**

РОДИТЕЛЬНЫЙ ПАДЕЖ ЕД. ЧИСЛА (GENITIV SINGULÁRU)

	неод. м. р. (Mn) – твердый или нейтральн. согл. h ch k g r d t n b f l m p s v z	F -a N -o	**неод. м. р. + ж. р.** (Mn + F) – мягкий согл. č ř š ž c j ď ť ň	F+N -e
Mn	do obchodu, do vlaku, do autobusu, do hotelu	**-u**	do pokoje	
F	do Prahy, do Moskvy, do Evropy, do školy, do třídy, do kavárny, do koupelny	**-y** (a > y)	do nemocnice, do restaurace, do koleje, do Asie, do Anglie, do skříně, do postele	-e
N	do města, do kina, do divadla, do Brna, do Ruska, do Finska do metra, do okna	**-a** (o > a)	do moře	

ODKUD JDEŠ? **z + G** Откуда ты идешь? из, с (со)

z obchodu, z pokoje, z výletu
ze školy, z restaurace, z fakulty, z pošty
z kina, z nádraží

Род. ед. ч. одуш. м. р. - стр. 162

ČECHOVÁ A KOL.: CHCETE MLUVIT ČESKY?

GENITIV L4, L8

РОДИТЕЛЬНЫЙ ПАДЕЖ ЕД. ЧИСЛА (GENITIV SINGULÁRU)

(do) КОНО? ČENO?

Př.: Jdu do obchod**u**. (M) do pokoje
Jdu do škol**y**. (F) do práce
Jdu do kin**a**. (N) do moře

	твердый согл.		мягкий согл.	
Mž (од. м. р.)	studenta, pána	-a	muže, přítele (-tel)	-e
N (ср. р.)	města		moře, vejce	
Mn (неод. м. р.)	stolu, cukru ! sýra, chleba, večera	-u ! -a	pokoje, čaje	
F (ж. р.)	ženy, kávy	-y	židle, skříně! soli (sůl), věci (věc) noci, místnosti (-ost)	! -i

! Mn (G **-a**): světa (мира), národa (народа), jazyka (языка), lesa (леса), kostela (костела), sklepa (подвала), oběda (обеда), čtvrtka (четверга)
také: do Berlína, do Londýna, do Tábora, do Irkutska, do Omska, do Minska

СКЛОНЕНИЕ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ И МЕСТОИМЕНИЙ (DEKLINACE ADJEKTIV A ZÁJMEN)

Mž + Mn + N (од. + неод. м. р. + ср. р.)

ten, to	toho	-oho
jeden, jedno	jednoho	
náš, naše	našeho	-eho
váš, vaše	vašeho	
nový, nové	nového	-ého
můj, moje (mé)	mého	
tvůj, tvoje (tvé)	tvého	
svůj, svoje (své)	svého	
moderní	moderního	-ího
její	jejího	

Subst:

pána	stolu	muže
města	večera	pokoje, moře
-a	-u (-a)	-e
Mž + N	Mn	Mž + Mn + N
твердый исход основы		мягкий исход основы

F (ж. р.)

ta	té	= D + L
jedna	jedné	
nová	nové	-é
má, moje	mé	
tvá, tvoje	tvé	
	své	
naše	naší	-í
vaše	vaší	
její	její	
moderní	moderní	

Subst: (= Nom + Ak pl.)
(= Имен. + Вин. мн.)

ženy	židle
-y	-e (ě), -i
твердый	мягкий

ПРЕДЛОГИ, СОЧЕТАЮЩИЕСЯ С РОДИТЕЛЬНЫМ ПАДЕЖОМ (PREPOZICE S GENITIVEM)

kde?	**u - vedle – blízko**	u (vedle, blízko) divadla (стр. 89)
kam?	**do**	do obchodu (стр. 72)
odkud?	**z,** **od** + G (от)	z obchodu, **od kamaráda** (от друга)
kudy?	**kolem,** **okolo** + G	kolem divadla, **okolo domu**

bez + G	без
Jdou bez Tomáše a Heleny.	Они идут без Томаша и Гелены.
kromě + G	кроме, помимо, за исключением
Jdou všichni kromě Tomáše.	Идут все, за исключением Томаша.
Kromě Heleny jde ještě Tomáš.	Кроме Гелены, идет еще и Томаш.

21. STOLETÍ

Kestřánková a kol.: **Čeština pro cizince B1** (2010)

Kestřánková a kol.: **Čeština pro cizince A1/A2, B2** (2017, 2010)

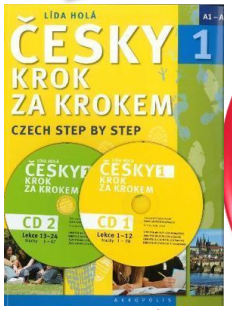

Holá: **Česky krok za krokem** (2016)

Holá a Bořilová: Česky krok za krokem 2 (2009)

Štindl: **Easy Czech** (2008)

Štindlová a kol.: Česky v Česku (2008)

Cvejnová: **Česky, prosím** (2008)

Cvejnová: **Česky, prosím** (Start, II, III) (2008)

PREZENTACE gramatiky

Rešková – Pintarová
Communicative Czech
KOMPLEXNOST

Kestřánková (a kol.)
Čeština pro cizince

- explicitní znalost
- analytický přístup
- řečové dovednosti

- maximalismus

I. IMPERATIV

A. KLADNÝ IMPERATIV

- 1. Používáme jen pro osoby **ty, my, vy.**
- 2. a) u imperfektivních sloves tvoříme z osoby **oni** v přítomném času:
  (oni) cestujou → cestuj~~ou~~ → cestuj- → (ty) Cestuj! (my) Cestuj**me**! (vy) Cestuj**te**!
  b) u perfektivních sloves tvoříme z osoby **oni** v budoucím času:
  (oni) vycestujou → vycestuj~~ou~~ → vycestuj- → (ty) Vycestuj! (my) Vycestuj**me**! (vy) Vycestuj**te**!

❍ 1 nebo 3 konsonanty před koncovkou

přítomný čas ONI	oddělíme koncovky -í a -ou		IMPERATIV	KONCOVKY
cestujou	cestuj~~ou~~ → cestuj-	1 KONSONANT	Cestuj! Cestuj**me**! Cestuj**te**!	-Ø
uklízejí	uklízej~~í~~ → uklízej-		Uklízej! Uklízej**me**! Uklízej**te**!	-ME
hrajou	hraj~~ou~~ → hraj-	nebo	Hraj! Hraj**me**! Hraj**te**!	-TE
mlčí	mlč~~í~~ → mlč-	3 KONSONANTY	Mlč! Mlč**me**! Mlč**te**!	

❍ 2 konsonanty

sloveso – osoba ONI	oddělíme koncovky -í a -ou		IMPERATIV	KONCOVKY
myslí	myslí → mysl-	2 KONSONANTY	Mysli! Mysl**eme**! Mysl**ete**!	- I
čtou	čt~~ou~~ → čt-		Čti! Čt**ěme**! Čt**ěte**!	- EME/ĚME
řeknou	řekn~~ou~~ → řekn-		Řekni! Řekn**ěme**! Řekn**ěte**!	- ETE/ĚTE

POZOR!

- „-ěme, -ěte" – háček se píše po **b, p, m, v, d, t, n**, např. **čtěme, spěte, řekněme, jděte, vezměme**... x bydleme, rozmyslete si, pošlete...

- ALTERNACE
  - ❍ a) **A → E**
    (oni) dělají → dělaj-: A → E → dělej — Dělej! Dělejme! Dělejte!
  - ❍ b) **OU → U**
    (oni) přestoupí → přestoup-: OU → U → přestup — Přestup! Přestupme! Přestupte!
  - ❍ c) **D, T, N → Ď, Ť, Ň**
    (oni) jedou → jed-: D → Ď → jeď — Jeď! Jeďme! Jeďte!
    (oni) letí → let-: T → Ť → leť — Leť! Leťme! Leťte!
    (oni) vstanou → vstan-: N → Ň → vstaň — Vstaň! Vstaňme! Vstaňte!
  - ❍ d) **Í → I**
    (oni) píšou → píš-: Í → I → piš — Piš! Pišme! Pište!

POZOR!

- mít – **Měj!** ▪ být – **Buď!** ▪ stát – **Stůj!** ▪ pospíšit si – **Pospěš si!** ▪ jíst – **Jez!** ▪ povědět – **Pověz!** ▪ odpovědět – **Odpověz!** ▪ pomoct – **Pomoz!** ▪ půjčit – **Půjč!** ▪ přijít – **Přijď!**

KESTŘÁNKOVÁ a kol.
ČEŠTINA PRO CIZINCE B1

IMPERATIV L3

B. ZÁPORNÝ IMPERATIV

- 1. Tvoříme od **imperfektivní** formy slovesa, tzn. imperfektivní forma je společná jak pro imperfektivní, tak pro perfektivní formu jednoho slovesa.

KLADNÝ imperativ	ZÁPORNÝ imperativ
imperfektivní sloveso perfektivní sloveso	imperfektivní sloveso
Dej mu ty léky! Dávej mu pravidelně léky!t	**Nedávej** mu je!
Přečtěte si noviny! Čtěte noviny denně!	**Nečtěte** je!
Řekni jim pravdu! Lidem říkej vždy pravdu!	**Neříkej** jim pravdu!
Přestupte tady! Přestupujte rychle!	**Nepřestupujte!**
Vstaň dnes brzy! Vstávej už!	**Nevstávej!**

POZOR!

- **Nezapomeň** napsat domácí úkol! × **Nezapomínej** brát léky! ▪ **Nevypij** mi to pivo celé! × **Nepij** alkohol! ▪ **Nesněz** to všechno! × **Nejez** nezdravé jídlo!

PREZENTACE gramatiky

Rešková – Pintarová Communicative Czech KOMPLEXNOST	Hronová – Turzíková Čeština pro cizince KROKOVÁNÍ
Kestřánková a kol. Čeština pro cizince	Holá Česky krok za krokem
- analytický přístup - explicitní znalost - řečové dovednosti - maximalismus	- komunikačně-lexikální přístup - tematický kontext - významová jednotka - segmentace

UKÁZKY

HOLÁ

ČESKY KROK ZA KROKEM

LOKÁL L6

Kde jsi byl?

CD1: 60

1. Je úterý večer. Petr telefonuje Evě. Poslouchejte. Co je, nebo není pravda?

1. Eva je v klubu. ANO/NE
2. Eva poslouchá hudbu. ANO/NE
3. Evin tatínek pan Hanuš není doma. ANO/NE
4. Eva už nemůže s Petrem mluvit. ANO/NE

Petr: Čau Evo, kde jsi?
Eva: Jsem v **klubu**. A je to tady fajn.
Petr: Fakt? A jak to? Ty nejsi **v práci**?
Eva: Ne, dělám si legraci. Nejsem v **klubu** ani v **práci**. Jsem doma a poslouchám hudbu. Ale kde jsi ty? Volala jsem ti, ale nebral jsi telefon. Nebyl jsi v **hospodě**?
Petr: Prosím tě, v **hospodě**? Byl jsem ve **škole**. V úterý večer jsem vždycky ve **škole**!
Eva: No jo, máš pravdu, zapomněla jsem.
Pan Hanuš: Evo, prosím tě, pojď sem!
Eva: Promiň, musím končit. Zavolám ti později. Měj se.

PAMATUJTE SI:
In everyday spoken Czech you'll hear:
fakt? really?
no jo ok
pojď sem [pocem] come here
prosím tě please, come on
měj se take care

C Lokál singuláru (šestý pád jednotného čísla) • The locative singular

Highlighted phrases in the text are in the locative singular.

question		nouns		
kom? čem?		1st declension group Ma/Mi nouns ending in nom. sg. in a consonant without a hook, F nouns ending in -a and N nouns ending in -o	2nd declension group Nouns ending in nom. sg. in a consonant with a hook, -e/-ě, -c, -j and -tel	3rd declension group Ma nouns ending in nom. sg. in - F nouns ending in -st and N noun ending in -í
Mi	Jsem v/ve/na Mluvím o	obchodě/obchodu	počítači	
F		škole	restauraci, kanceláři	
N		kině/kinu	letišti	nádraží

Note:
A few Mi and N nouns from the 1st declension group can have either the -e/-ě or the -u ending, e.g.: Jsem v obchodě. Mluvím o obchodu. *Nouns of foreign origin and nouns endi in* h, ch, k, r *or* g, *only have the -u ending, e.g.* v hotelu, v klubu, v supermarketu, v centru, v muzeu.
If the last consonant in the word is d, t, n, b, p, v, m *or* f, *the ending is not -e, but -ě, e.g.:* v obchodě, kavárně, kině, *but* ve škole, v divadle.
F nouns from the 1st declension group which end in -ha, -cha, -ka, -ra, -ga undergo a consonant change before the -e ending, e.g.: Praha – v Praze, banka – v bance, Česká repub ka – v České republice. *For more information about these consonant changes, see p. 208.*
Compare the examples in the table with the model sentence containing the most common declension patterns: Jsem v obchodě, ve škole, v restauraci *and v kině. Not all the forms the declension are in the table on this page. A table containing a summary of all the patterns in the singular can be found on p. 202.*
For more information about the locative, see p. 150 and 220.

2. Kde jste byl/a včera? Procvičujte substantiva z 1. deklinační skupiny v lokálu sg.

Například: supermarket – Byl/a jsem v supermarketu.

Byl/a jsem .....

1. klub – v klub.....
2. hotel – v hotel.....
3. divadlo – v divadl.....
4. škola – ve škol.....
5. obchod – v obchod.....
6. kino – v kin.....
7. hospoda – v hospod.....

3. Kde jste byl/a včera? Procvičujte substantiva z 2. deklinační skupiny v lokálu sg.

Například: letiště – Byl/a jsem na letišti

Byl/a jsem .....

1. kancelář – v kancelář.....
2. restaurace – v restaurac.....
3. práce – v prác.....
4. nemocnice – v nemocnic.....
5. stanice – na stanic.....
6. galerie – v galeri.....
7. parkoviště – na parkovišt.....

CD1: 61

4. Poslouchejte a opakujte. Všimněte si výslovnosti prepozice *v/ve*.

v = [v]: v hotelu, v restauraci, v nemocnici, v bance
v = [f]: v kanceláři, v klubu, v kině, v kavárně, v práci, v supermarketu, v Praze
ve: ve firmě, ve škole

UKÁZKY

HOLÁ
Česky krok za krokem

LOKÁL L6

CD1: 62
5. Tom měl včera party, ale Marina tam nebyla. Tom volá Marině domů. Proč Marina nepřišla?

CD1: 62
6. Poslouchejte ještě jednou. Označte, kde Marina byla.

1. Dopoledne byla	2. Odpoledne byla	3. Potom byla
a) v práci.	a) na mítinku.	a) u kamaráda.
b) ve škole.	b) na koncertě.	b) u kamarádky.
c) v restauraci.	c) na konferenci.	c) u doktora.

CD1: 62
7. Doplňte prepozice, kde je to nutné. Pak kontrolujte poslechem.

Tom: Ahoj Marino, co se stalo? Proč jsi nebyla 1. ..... party?
Marina: Ahoj Tome, jsem nemocná. Musím být 2..... doma, mám angínu.
Tom: Aha, to je mi líto. Ale proč jsi nezavolala? Já jsem ti volal asi pětkrát, ale nebrala jsi to.
Marina: No, to je právě ten problém. Ztratila jsem mobil.
Tom: Hm, tak to je smůla. A kde jsi včera byla?
Marina: Dopoledne jsem byla 3. ..... práci, normálně jsem pracovala, ale byla jsem hodně unavená. Odpoledne jsem byla 4. ..... konferenci, ale bylo mi špatně, tak jsem šla k doktorovi. Myslím, že jsem ten mobil zapomněla 5. ..... doktora. Nebo asi – moment, Tome! Někdo zvoní.
... Promiň, to byla kolegyně z práce. Tak už mám mobil, hurá! Zapomněla jsem ho 6. ..... kanceláři.

8. Spojte části vět.

1. Marina nebyla na party,	A. u doktora.
2. Tom telefonoval asi pětkrát,	B. unavená.
3. Marina byla dopoledne hodně	C. protože je nemocná.
4. Marina byla odpoledne	D. ale Marina nebrala telefon.
5. Marina myslí, že mobil zapomněla	E. v kanceláři.
6. U Mariny zvoní	F. na konferenci.
7. Marina zapomněla mobil	G. kolegyně z práce.

***Vyjádření místa. Otázka* kde? • *Expressing place. The question* kde?**

Compare the use of the prepositions v/ve, na *and* u:

	kde? *where?*
být, bydlet, pracovat, čekat...	v/ve + *locative*
	na + *locative*
	u + *genitive*

The preposition v/ve *plus the locative is used to express being inside or in a closed or limited space. Therefore, it's used with continents and with the majority of states, towns, villages, shops and buildings.*

The preposition na *plus the locative is used with open spaces or surfaces, and it's also used for events and activities (e.g.* koncert, konference, oběd*) as well as with a few institutions* (policie, pošta, univerzita). *We've called these expressions "na-words". You can find a list of these on p. 69.*

The preposition u *plus the genitive expresses location and proximity to buildings or confined spaces, and, logically, it's also used in relation to people. You'll learn about the genitive, the case with which this preposition is connected, in lesson 10 (see p. 82). For the moment you can memorize these common phrases:* u doktora at the doctor's, u doktorky at the (female) doctor's, u kamaráda at a friend's, u kamarádky at a (female) friend's.

9. Kde to je? Doplňte prepozici *v/ve*, *na* nebo *u*.

Například: v kavárně

1. ..... restauraci	6. ..... party	11. ..... kině	16. ..... divadle
2. ..... práci	7. ..... supermarketu	12. ..... škole	17. ..... doktorky
3. ..... konferenci	8. ..... doktora	13. ..... centru	18. ..... obědě
4. ..... hotelu	9. ..... nádraží	14. ..... nemocnici	19. ..... Praze
5. ..... klubu	10. ..... kanceláři	15. ..... kamaráda	20. ..... České republice

10. Kde jste byl/a včera? Používejte výrazy ze cvičení 9. Napište 3 věty. Pak se ptejte a reagujte.

HOLÁ
ČESKY KROK ZA KROKEM

KONDICIONÁL L13

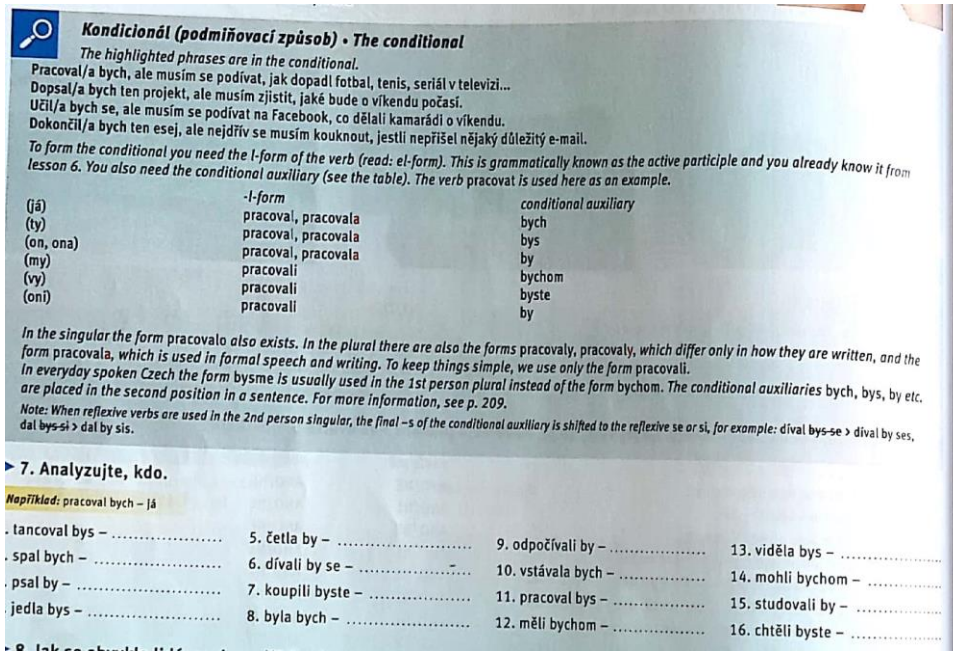

Kondicionál (podmiňovací způsob) • The conditional

The highlighted phrases are in the conditional.

Pracoval/a bych, ale musím se podívat, jak dopadl fotbal, tenis, seriál v televizi...
Dopsal/a bych ten projekt, ale musím zjistit, jaké bude o víkendu počasí.
Učil/a bych se, ale musím se podívat na Facebook, co dělali kamarádi o víkendu.
Dokončil/a bych ten esej, ale nejdřív se musím kouknout, jestli nepřišel nějaký důležitý e-mail.

To form the conditional you need the l-form of the verb (read: el-form). This is grammatically known as the active participle and you already know it from lesson 6. You also need the conditional auxiliary (see the table). The verb pracovat *is used here as an example.*

	-l-form	*conditional auxiliary*
(já)	pracoval, pracovala	bych
(ty)	pracoval, pracovala	bys
(on, ona)	pracoval, pracovala	by
(my)	pracovali	bychom
(vy)	pracovali	byste
(oni)	pracovali	by

In the singular the form pracovalo *also exists. In the plural there are also the forms* pracovaly, pracovaly, *which differ only in how they are written, and the form* pracovala, *which is used in formal speech and writing. To keep things simple, we use only the form* pracovali.
In everyday spoken Czech the form bysme *is usually used in the 1st person plural instead of the form* bychom. *The conditional auxiliaries* bych, bys, by *etc. are placed in the second position in a sentence. For more information, see p. 209.*

Note: When reflexive verbs are used in the 2nd person singular, the final –s of the conditional auxiliary is shifted to the reflexive se *or* si, *for example:* díval ~~bys se~~ > díval by ses, dal ~~bys si~~ > dal by sis.

7. Analyzujte, kdo.

Například: pracoval bych – já

. tancoval bys – .....
. spal bych – .....
. psal by – .....
. jedla bys – .....
5. četla by – .....
6. dívali by se – .....
7. koupili byste – .....
8. byla bych – .....
9. odpočívali by – .....
10. vstávala bych – .....
11. pracoval bys – .....
12. měli bychom – .....
13. viděla bys – .....
14. mohli bychom – .....
15. studovali by – .....
16. chtěli byste – .....

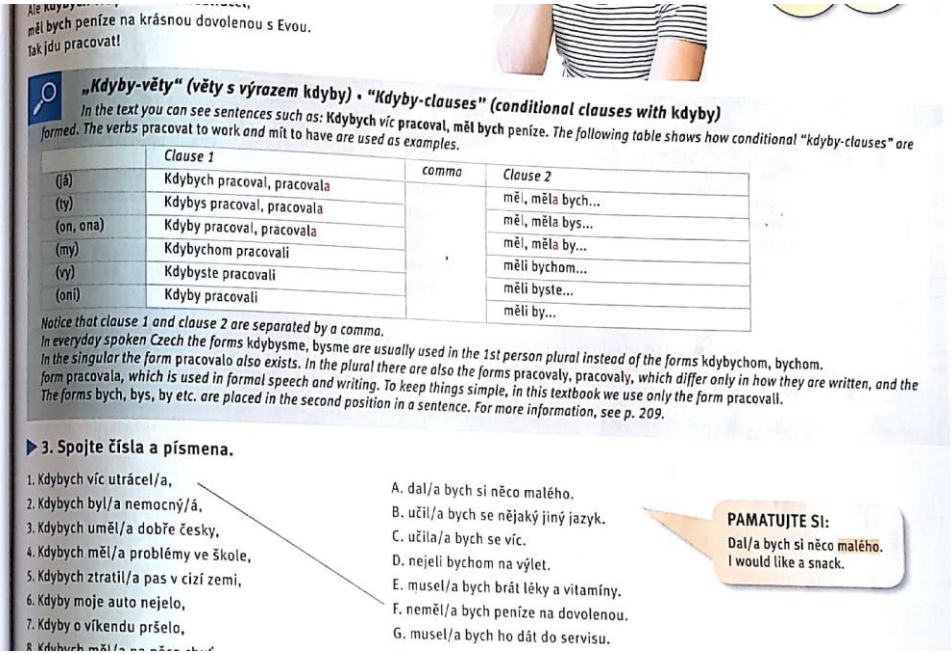

měl bych peníze na krásnou dovolenou s Evou.
Tak jdu pracovat!

„Kdyby-věty" (věty s výrazem kdyby) • "Kdyby-clauses" (conditional clauses with kdyby)

In the text you can see sentences such as: Kdybych víc pracoval, měl bych peníze. *The following table shows how conditional "kdyby-clauses" are formed. The verbs* pracovat to work *and* mít to have *are used as examples.*

	Clause 1	*comma*	*Clause 2*
(já)	Kdybych pracoval, pracovala	,	měl, měla bych...
(ty)	Kdybys pracoval, pracovala		měl, měla bys...
(on, ona)	Kdyby pracoval, pracovala		měl, měla by...
(my)	Kdybychom pracovali		měli bychom...
(vy)	Kdybyste pracovali		měli byste...
(oni)	Kdyby pracovali		měli by...

Notice that clause 1 and clause 2 are separated by a comma.
In everyday spoken Czech the forms kdybysme, bysme *are usually used in the 1st person plural instead of the forms* kdybychom, bychom.
In the singular the form pracovalo *also exists. In the plural there are also the forms* pracovaly, pracovaly, *which differ only in how they are written, and the form* pracovala, *which is used in formal speech and writing. To keep things simple, in this textbook we use only the form* pracovali.
The forms bych, bys, by *etc. are placed in the second position in a sentence. For more information, see p. 209.*

3. Spojte čísla a písmena.

1. Kdybych víc utrácel/a,
2. Kdybych byl/a nemocný/á,
3. Kdybych uměl/a dobře česky,
4. Kdybych měl/a problémy ve škole,
5. Kdybych ztratil/a pas v cizí zemi,
6. Kdyby moje auto nejelo,
7. Kdyby o víkendu pršelo,

A. dal/a bych si něco malého.
B. učil/a bych se nějaký jiný jazyk.
C. učila/a bych se víc.
D. nejeli bychom na výlet.
E. musel/a bych brát léky a vitamíny.
F. neměl/a bych peníze na dovolenou.
G. musel/a bych ho dát do servisu.

PAMATUJTE SI:
Dal/a bych si něco malého.
I would like a snack.

PREZENTACE gramatiky

PARCELACE

Štindl
Easy Czech

- induktivní / deduktivní prezentace
- gramatika jako prostředek komunikace
- povědomí o systému

- parcelát

ŠTINDL:

EASY CZECH ELEMENTARY

GENITIV L7, 10, 12

LANGUAGE SUMMARY

The genitive case after *do* and *z*

Prepositions *do* and *z* cause the noun that follows to change into a form called the genitive case. The changes are shown in the table below.

-A	→	-Y	škola	→	do školy
-O	→	-A	město	→	do města
-consonant	+	-U (also -E or -A)	hrad	→	do hradu (pokoj → do pokoje, kostel → do kostela)
-E	→	-E	práce	→	do práce

Usage of *do*, *z* and *na*

With some places, the preposition *na* is used instead of the preposition *do*. With places like buildings, towns and countries we usually use *do*. With places like squares, public transport stations, some public buildings and islands *na* is typically used. With some places, however, you just have to know which preposition is used. To express coming *from* a place, the preposition *z* is always used. The following list shows the usage of *do* and *na* with some places.

Do: škola, banka, práce, město, kino, divadlo, Praha, Brno, Česká republika, Itálie

Na: pošta, policie, univerzita, letiště, Island, Malta, náměstí, nádraží, zahrada, hrad, Morava, Slovensko

Prepositions of motion and position

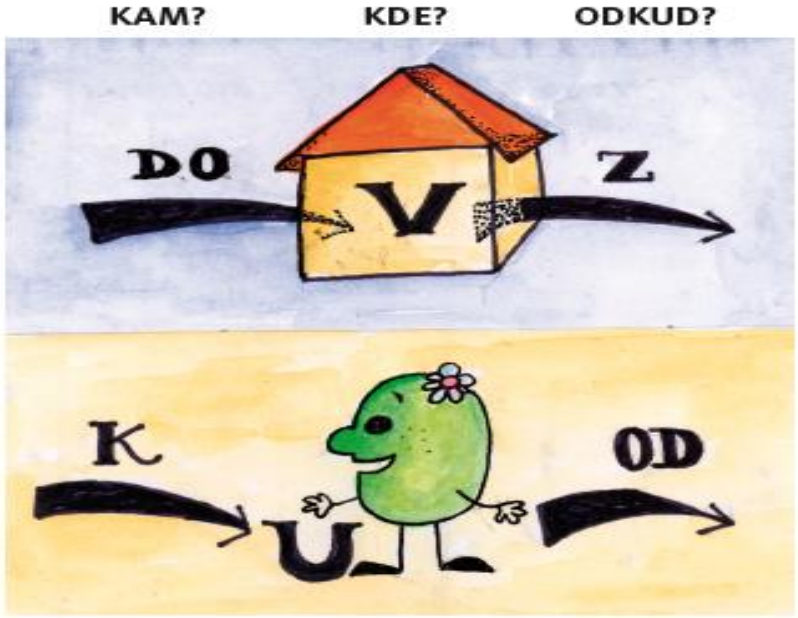

do + 2nd case (genitive)	v + 6th case (locative)	z + 2nd case (genitive)
k + 3rd case (dative)	u + 2nd case (genitive)	od + 2nd case (genitive)

Jdu do školy. Jsem ve škole. Jdu ze školy.

Prepositions of motion and the genitive

do *to*	z / ze *from*

After the prepositions *do* and *z* nouns change their endings. The changed form is called the genitive case.

	Motion *(I go to ...)*		**Location** *(I am in / at ...)*	
Nominative		**Genitive**		**Locative**
škola		do školy		ve škole
práce		do práce		v práci
kino	jdu	do kina		v kině
autobus		do autobusu	jsem	v autobuse
Praha		z Prahy		v Praze
Anglie	jedu	z Anglie		v Anglii
Brno		z Brna		v Brně
obchod		z obchodu		v obchodě

4 Look at the table above and see how the endings change in the genitive case after the prepositions *do* and *z*. Then fill in the table on the right which shows these changes. Check with the Language summary.

-A	→
-E	→
-O	→
-consonant	+

5 Say where you are going. Use the verb *jet* and the places below in the genitive case after *do*.

Example: *Jedu do Prahy.*

Praha Brno Brusel Varšava Itálie Španělsko Čína Amerika Brazílie Řecko
Rusko Vietnam Kanada Indie Vatikán Barcelona Chorvatsko Amsterdam

PREZENTACE gramatiky

PARCELACE	JAZYKOVÁ FUNKCE
Štindl Easy Czech	Cvejnová Česky prosím
- induktivní / deduktivní prezentace - gramatika jako prostředek komunikace - korpus - parcelát	- funkčně-nocionální sylabus - jazyková funkce (SERR) - Can do statements - konkurence forem - exponent jazykové funkce

Maskulinum – M	Femininum – F	Neutrum – N
nominativ (forma ve slovníku)		
Vietnam, Honduras	Čína, Ukrajina Anglie, Sýrie	Rusko, Německo
Z + genitiv		
z Vietnamu, z Hondurasu	z Číny, z Ukrajiny z Anglie, ze Sýrie	z Ruska, z Německa

Poznámka: Čeká republika – z České republiky
Česko – z Česka

CVEJNOVÁ: ČESKY, PROSÍM II

GENITIV

Pamatujte		
KDE	**KAM**	**ODKUD**
v + lokál	**do + genitiv**	**z + genitiv**
Eva je ve škole.	Eva šla do školy.	Eva se vrátila ze školy.
na + lokál	**na + akuzativ**	**ze + genitiv**
Adam je na hřišti.	Adam šel na hřiště.	Adam se vrátil ze hřiště.
u + genitiv	**k + dativ**	**od + genitiv**
Eva je u školy.	Eva šla ke škole.	Eva se vrátila od školy.

Genitiv kvantity	Genitiv vlastníka	Genitiv autora	Genitiv specifikace
Dejte mi **deset deka sýra.** Prosím **kilo jablek**.	To je **auto pana ředitele.** To je **dům jeho rodičů**.	To je **román Karla Čapka.** To je stavba **manželů Machoninových.**	To je **obraz Prahy**. Včera se konala v Brně **výstava psů**.

Autor		
genitiv	**předložka od + genitiv**	**posesivní adjektivum**
kniha **Karla Čapka** film **Miloše Formana**	kniha **od Karla Čapka** film **od Miloše Formana**	**Čapkova** kniha **Formanův** film

KOMPLEXNOST

Kestřánková a kol.
Čeština pro cizince

- explicitní znalost
- analytický přístup
- řečové dovednosti
- maximalismus

KROKOVÁNÍ

Holá
New Czech Step by Step

- komunikačně-lexikální přístup
- tematický kontext
- segmentace

PARCELACE

Štindl
Easy Czech

- gramatika jako prostředek komunikace
- induktivní / deduktivní prezentace
- korpus
- parcelát

JAZYKOVÁ FUNKCE

Cvejnová
Česky prosím

- jazyková funkce (SERR)
- Can do statements
- konkurence forem
- exponent jazykové funkce

DALŠÍ ASPEKTY VÝKLADU GRAMATIKY V UČEBNICÍCH

ZPŮSOB PŘÍSTUPU K VÝKLADU A NABÝVÁNÍ NOVÝCH ZNALOSTÍ

INDUKTIVNÍ – studenti vytvářejí pravidlo = skládají, objevují

DEDUKTIVNÍ – studenti dostanu pravidlo = analyzují, aplikují

TYPY TEXTŮ

AUTENTICKÉ nebo adaptované

DIDAKTICKÉ = často gramaticky zatížené

TYP ÚLOH A ZPŮSOB JEJICH ZADÁNÍ

KONTEXTUÁLNÍ = praktické, funkční

GRAMATICKÉ

TERMINOLOGIE

EXPLICITNÍ

JEN NUTNÁ / REFORMULOVANÁ

UPOZADĚNÁ

MATERIÁLY PRO DĚTI

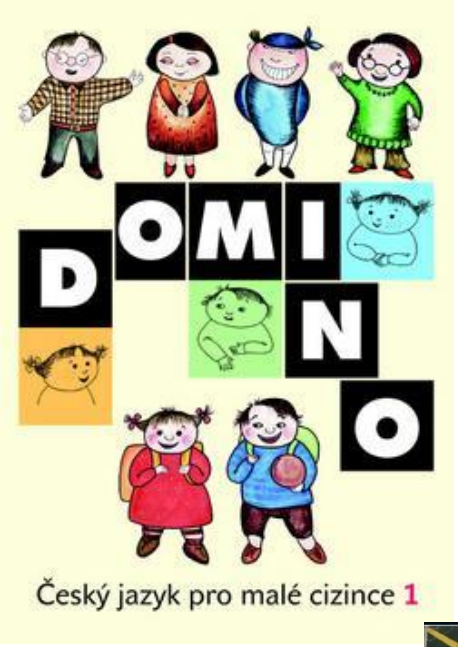

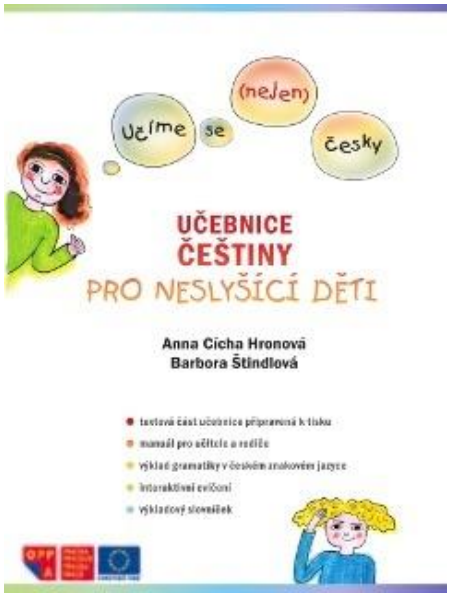

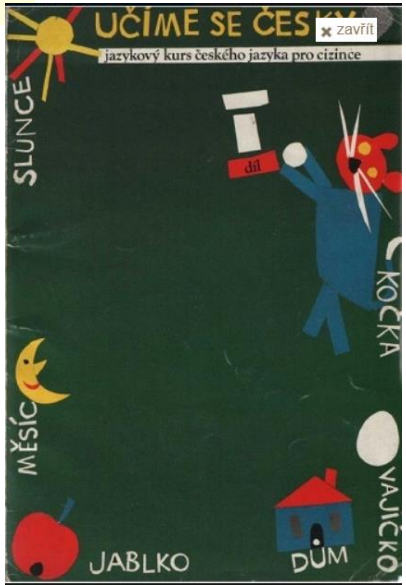

DOMINO

To je holčička.
To není kluk.
To je kluk.
To není holčička.
Kdo je to?
To jsou kluci.
To nejsou holčičky.
To jsou děti.
To jsou holčičky.
To nejsou kluci.

To jsou děti.

To jsou kluci.

To jsou holčičky.

8.2

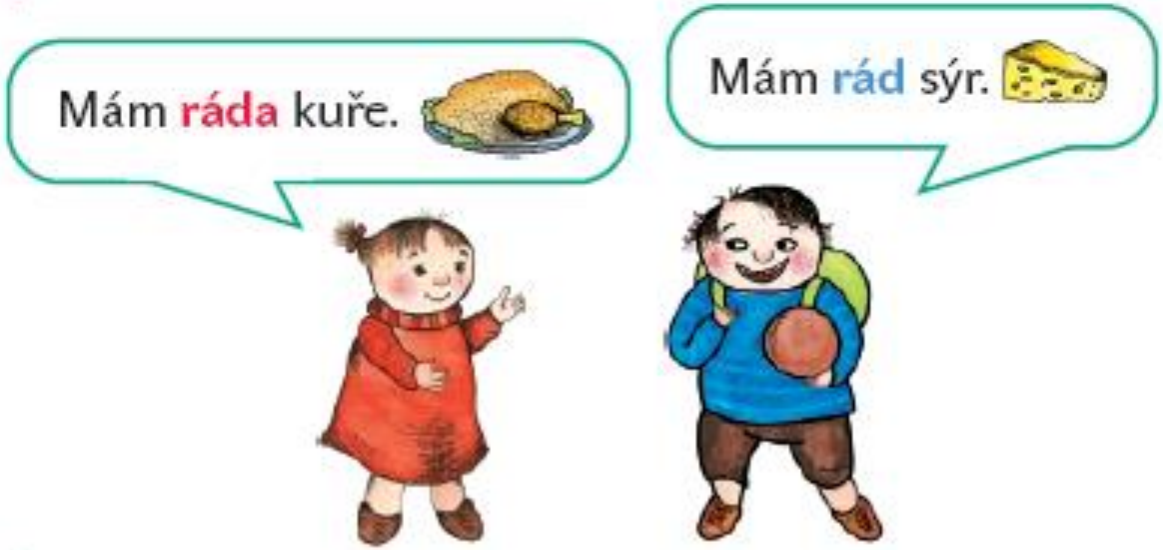
Mám ráda kuře.
Mám rád sýr.

2

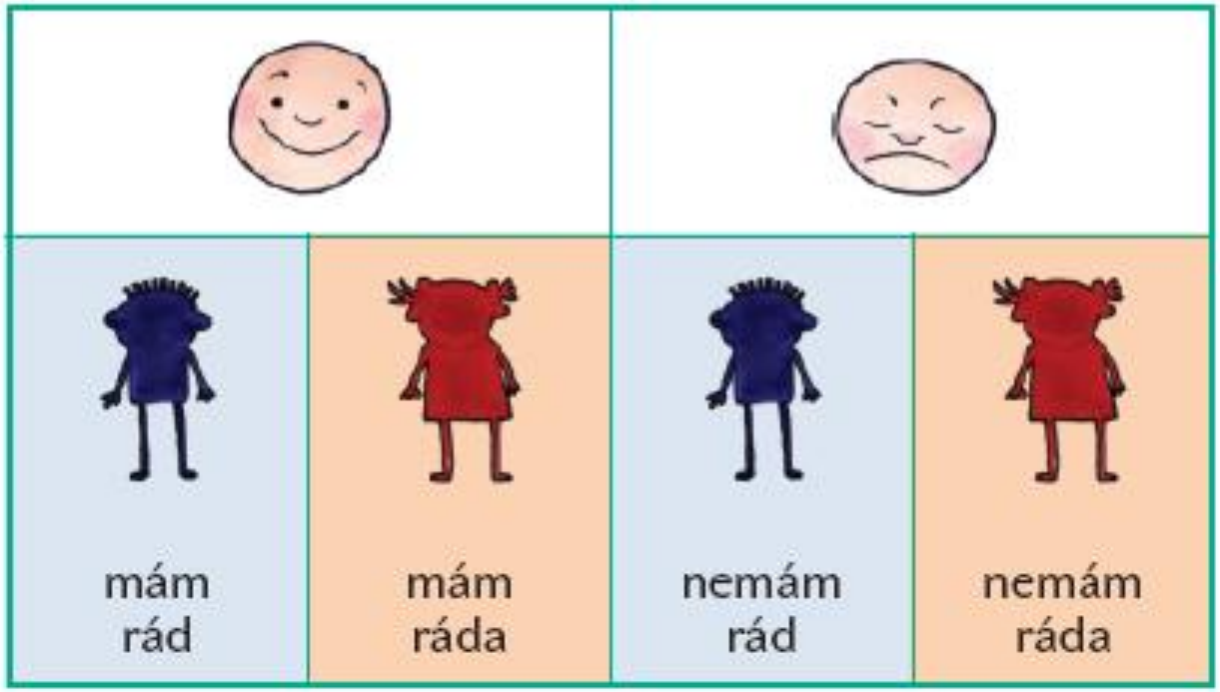
mám rád
mám ráda
nemám rád
nemám ráda

8.1 Co máš rád?

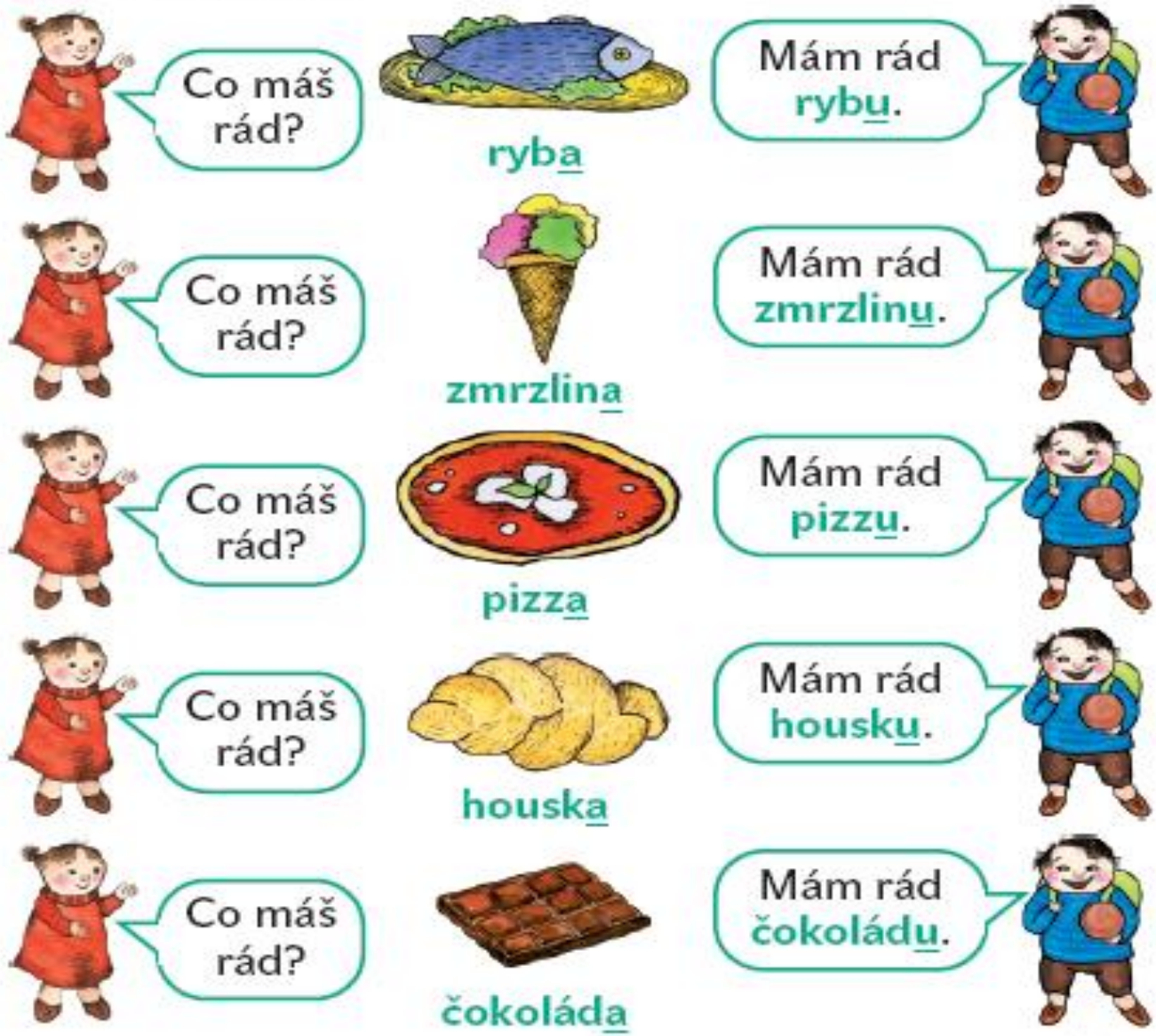
Co máš rád?
ryba
Mám rád rybu.
Co máš rád?
zmrzlina
Mám rád zmrzlinu.
Co máš rád?
pizza
Mám rád pizzu.
Co máš rád?
houska
Mám rád housku.
Co máš rád?
čokoláda
Mám rád čokoládu.

LEVOU

ZADNÍ

3 ZELENINA. Napište názvy zeleniny:

mrkev *ředkvičky* *brokolice* *cibule* *zelí* *okurka*
meloun *rajče* *květák* *paprika* *brambory* *salát*

1 M _ L _ U N
2 Z _ L _
3 S _ L _ T
4 R _ J _ E
5 M _ _ E _
6 P _ P R _ _ _
7 K _ _T _ K
8 B R _ _ O L _ C E
9 B R _ M _ O _ _
10 O _ U _ _ _
11 C _ B _ _ E
12 Ř _ D _ _ I Č _ Y

4 Čtěte nebo poslouchejte:

Káťa má ve čtvrtek narozeniny. V sobotu dělá párty pro kamarády. Káťa a Li jsou v supermarketu a nakupujou.

Káťa: Musím koupit ovoce, dort a rybu. Jaké ovoce máš ráda?
Li: Mám ráda jahody a jablka. Ale nemám ráda banány. A víš, že má Christian alergii na ořechy?
Káťa: Aha, to nevím! Tak nekoupím ořechový dort, ale čokoládový. A co mám koupit k pití?
Li: Limonádu? Třeba citrónovou limonádu?
Káťa: Tak jo. A koupím taky pomerančový džus a perlivou vodu.

4.a Vyberte, jaké jídlo a pití Káťa kupuje na párty:

4.b Odpovídejte na otázky:

1. Co musí Káťa koupit? _____
2. Jaké ovoce má Li ráda? _____
3. Jaký dort koupí Káťa a proč? _____
4. Co koupí Káťa k pití? _____

5 Opakujte 4. pád a jeho pravidla. Doplňte tabulku:

	rod	1. pád je/jsou…	4. pád Mám rád/a…	pravidla
JEDNOTNÉ ČÍSLO	MUŽSKÝ neživotný	dobrý salát	dobr___ salát	1. pád = 4. pád
	MUŽSKÝ životný	dobrý losos	dobr**ého** lososa	ý → ého souhl. + a
	ŽENSKÝ	dobrá ryba	dobr___ ryb___	á → ___ a → ___
		dobrá rýže	dobr___ rýž___	á → ___ e → ___
	STŘEDNÍ	dobré mléko	dobr___ mlék___	1. pád = 4. pád
		dobré ovoce	dobr___ ovoc___	1. pád = 4. pád
MNOŽNÉ ČÍSLO	MUŽSKÝ	dobré banány	dobr___ banán___	1. pád = 4. pád
	ŽENSKÝ	dobré limonády	dobr___ limonád___	
	STŘEDNÍ	dobrá jablka	dobr___ jablk___	

UČÍME SE (NEJEN) ČESKY

To je Petra. Petra má tašku a notebook. Její taška je nová a její notebook je moderní.

4

To je **Petra (ONA).**

Má tašku a notebook.

JEJÍ taška je nová a

JEJÍ notebook je moderní.

To je František. František má baterku a batoh. Jeho baterka je rozbitá a jeho batoh je špinavý.

5

To je **František (ON).**

Má baterku a batoh.

JEHO baterka je rozbitá a

JEHO batoh je špinavý.

6,7 *Uprostřed jsem já. Nalevo je Petra. Petra je moje sestra. Napravo je František. František je můj bratr. Vzadu stojí moje maminka ... a můj tatínek ...*

8

JÁ jsem Zuzka. Mám **bratra (TEN).**

To je **MŮJ** bratr.

9

JÁ jsem Zuzka. Mám **sestru (TA).**

To je **MOJE** sestra.

*Sandra se dívala na **nový americký film**. Teď chatuje o tom **novém americkém filmu** s Filipem. Maminka má **novou knihu**. Teď vypráví o té **nové knize** tatínkovi. Bratr viděl na internetu **velké zemětřesení** v Řecku. Teď píše o tom **velkém zemětřesení** kamarádce. Tatínek se dívá na televizi. V televizi mluví o **nové výstavě** Josefa Lady. Tatínek **novou výstavu** Josefa Lady zná. Sestra ráno představila mamince kamaráda **Martina**. Teď chatuje o Martinovi s Helenou.*

To je... (**1. pád**)	*Dívat se na, mít, vidět...* (**4. pád**)	*Chatovat **o**, vyprávět **o**, mluvit **o**...* (**6. pád**)
nový americký film	.....	.....
nová kniha	.....	.....
velké zemětřesení	.....	velkém zemětřesení
.....	novou výstavu	.....
Martin	.....	.....

2

1. pád KDO?	Á (pěkná) /	Í (moderní)	Ý (pěkný) /	Í (moderní)	É (pěkný) /	Í (moderní)
	↓	–	↓	↓	↓	↓
6. pád O KOM? O ČEM?	**É**	.....	**ÉM**	**ÍM**	**ÉM**	**ÍM**
	.....	.....	.....	.....	.....	.....

1. pád KDO?	pěkn**á**	moderní	žen**a**	pěkn**ý**	moderní	doktor	pěkn**é**	moderní	kin**o**
			kadeřnic**e**			kuchař			sídlišt**ě**
						obchod			nádraž**í**
6. pád O KOM? O ČEM?	o pěkn**é**	moderní	žen**ě**	o pěkn**ém**	moderním	doktor**u/ovi**	o pěkn**ém**	moderním	kin**ě**
			kadeřnic**i**			kuchař**i**			sídlišt**i**
						obchod**u/ě**			nádraž**í**

1. pád →	**6. pád**
nový americký film	(o) novém americkém film**u**
nový kulturní festival	(o) novém kulturním festival**u**
paní učitelka	(o) paní učitel**ce**
pan učitel / doktor	(o) pan**u** učitel**i** / doktor**ovi**
Karel Čapek / František Novák	(o) Karl**u** Čapk**ovi** / (o) František**u** Novák**ovi**

2 *V pondělí půjde Jana na návštěvu **k Dáše** a Martin půjde na návštěvu **k Petrovi**.*
*V úterý Jana nepůjde na návštěvu, musí jít **k fotografovi.***
*Ve středu půjde Martin **k zubaři**, a potom na návštěvu **k Marii** a **Jakubovi**.*
*Ve čtvrtek Martin nepůjde na návštěvu, musí jít odpoledne **k paní ředitelce**.*
*V pátek půjde Jana **ke kadeřnici**, a potom na návštěvu **k babičce**.*
*O víkendu půjdou Jana a Martin na návštěvu **k Lucii** a **Ivanovi**.*

Kam půjde Martin?	
.....	+ OVI
.....	
.....	
.....	→ I
.....	
.....	+ I
k paní ředitelce	→ E/Ě

Kam půjde Jana?	
k fotografovi	+ OVI
.....	
.....	
.....	→ I
.....	
.....	
.....	→ E/Ě

3

1. pád	3. pád
Kdo je to? To je zubař.	**Kam jdeš? Jdu k zubaři.**
Kdo je to? To je babička.	**Kam jdeš? Jdu k babičce.**

Kdo...? (1. pád) → Komu...? (3. pád)

1

Slovesa: pomáhat / (blaho)přát / vynadat... (+ 3. pád)

1. *Lauře a Vandě včera pomáhal školník?*
2. *Laura a Vanda včera pomáhaly školníkovi?*
3. *Sandra přeje mamince k narozeninám.*
4. *Sandře přeje k narozeninám maminka.*

2

KDO? = 1. pád		KOMU? = 3. pád
Školník	pomáhal	Lauře a Vandě
.....	pomáhaly	.....
.....	přeje	.....
.....	přeje	.....

3

KDO? KDO? KDO? KOMU?

To je Petr. To je tatínek. Petr pomáhá tatínkovi.

4

KDO? KDO? KDO? KOMU?

To je Iva. To je Magda. Iva přeje Magdě k narozeninám.

5

KOMU? KDO?
Tatínkovi pomáhá Petr.

KOMU? KDO?
K narozeninám přeje Magdě Iva.

KDO? KOMU?
Filip a Petr nechtějí pomáhat školníkovi na zahradě.

Školník Filipovi a Petrovi vynadal.

Včera večer Linda pomáhala Lukášovi. Dnes odpoledne chce Lindě Lukáš popřát k narozeninám.

Naše paní učitelka pomáhá řediteli.

Maminka Sandře nikdy nevynadá.

OBRAZOVÁ KARTA PÍSMENE

A a 𝒜 𝒶

ČTI:

To je autobus. Ten autobus.
To je Afrika. Ta Afrika.
To je abeceda. Ta abeceda.
To je auto. To auto.
To jsou dvě aktovky. Ty aktovky.

AUTOBUS

AFRIKA

2 AKTOVKY

AKVÁRIUM

ABECEDA

PIŠ:

To je autobus. Ten autobus.

To je Afrika. Ta Afrika.

To je abeceda. Ta abeceda.

To je auto. To auto.

To jsou dvě aktovky. Ty aktovky.

ODPOVÍDEJ:

1) *Znáš jména ostatních světadílů? Ve kterém leží tvoje země? Ve kterém leží Česká republika?*
2) ***Kdo*** *je v akváriu? Co dělá?*
3) ***Co*** *je v aktovce?*
4) *Pojmenuj předměty ve třídě, ukážeš na ně* **ten**, **ta**, **to** *nebo* **ty**?

PAMATUJ:

A *je samohláska. Může být krátká nebo dlouhá.*
Například: Nova - nová, Ruda - rudá, rada - ráda, drahá - dráha, paní - páni, laská - láska, milá - Míla, litá - lítá ...

OBRAZOVÁ KARTA PÍSMENE

B b 𝒷 𝒷

ČTI:

Beruška není velká.
Beran je větší než beruška.
Býk je větší než beran.
Bagr je největší.
Brýle jsou drahé.
Bunda je dražší.
Boty jsou nejdražší.

BRÝLE

BAGR

BERUŠKA

BÝK

BUNDA

BOTY

BERAN

PIŠ:

Beruška není velká. Beran je větší než beruška. Býk je větší než beran. Bagr je největší. Brýle jsou drahé. Bunda je dražší. Boty jsou nejdražší.

ODPOVÍDEJ:

1) *Udělej otázku ke každé větě!*
2) *Jak ukážeš na bundu, bagr, býka, brýle a berušku?*
3) *Do jakého počasí si oblékáš bundu a vysoké boty?*
4) *Jak se jmenuje samice a mládě býka?*

PAMATUJ:

B je souhláska obojetná. V některých slovech po ní píšeme i a v některých y. Např.: Bil, bije,babička, bílý - byl, obyčejný... Sluchem i/y nerozlišíš, proto se později budeš muset naučit tzv. vyjmenovaná slova.

karty + pracovní listy

inkluzivní škola

portál NIDV

Prázdninová škola češtiny

Hezky česky

karty písmen

aplikace click4czech

ZÁSADY

- (vnitřní) gramatiku si student osvojuje

1. **postupně**
   - metafora zdi / zahrady (rašícího stromu)

ideální představa učitele

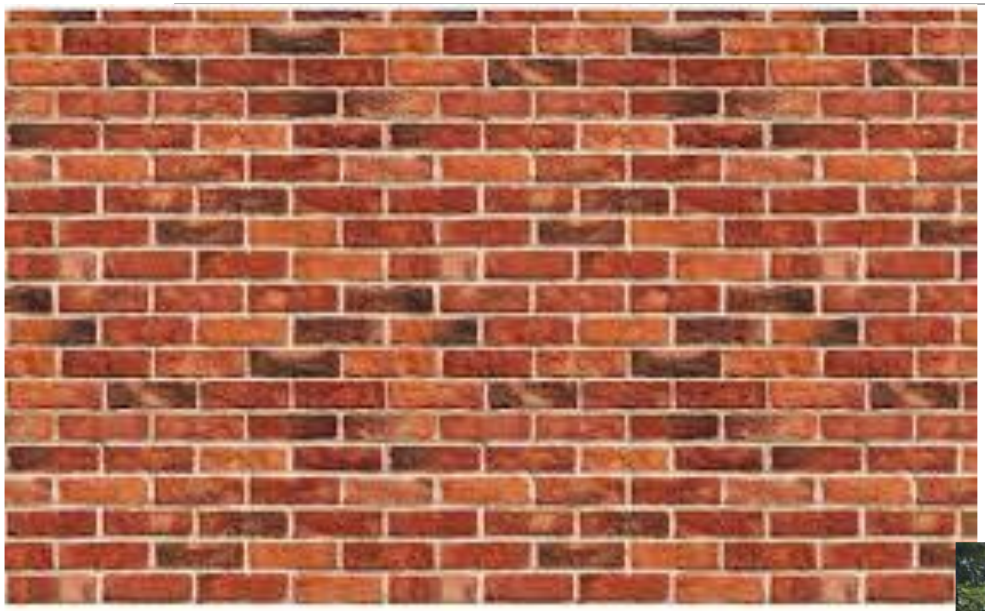

reálný výsledek

ÚJOP

ZÁSADY

- (vnitřní) gramatiku si student osvojuje

1. **postupně**
   - metafora zdi / zahrady (rašícího stromu)

2. **v kontextu** (tj. tak, jak jazyk skutečně používáme)
   - **slovní zásobu a fráze v kontextu témat a situací**
     - např. při nakupování, v dopravě, při domlouvání schůzky

   - **gramatiku minim. v kontextu věty a při spojování slov**
     - to je **pán**, káva pro **pána**, mluvím o **pánovi** (nikoli samotné *pán, pána, pánovi)*
     - bez **mladého** pána, bez **mladé** paní, za **mladou** paní (nikoli pouze *mladého, mladou)*
     - bez významu a kontextu nedávají samostatné tvary smysl ani rodilým mluvčím (jen tvary a jejich použití souvisí s ostatními slovy ve větě)

ZÁSADY

- prezentujeme jazykové prostředky **v kontextu situací, vět a frází**

- **nechceme** od studenta **hned ucelenou znalost** jazyka a celého jeho systému

- **nepředpokládáme** u cizince **jazykový cit** pro češtinu jako u rodilých mluvčích

ZKUSTE SI …

- jak, proč a kdy budete / můžete řešit **imperativ?**

- jak budete řešit téma *orientace ve městě*, resp. toto téma ve vztahu **ke gramatice?**

- jak si poradíte z otázkami
  - *a kdy mám teda **používat SI a kdy SE?***
  - *a proč je **v ledničce** a ne v ledničke?*

ÚSTAV JAZYKOVÉ
A ODBORNÉ PŘÍPRAVY
Univerzita Karlova

JAZYK STUDIUM UPLATNĚNÍ

Děkuju za pozornost ☺